

ارتباط جمعی در مدل سایبر-تئیک

آبراهام مول

Abraham Moles

مقدمة

Ⓐ آبراهام مول در سال ۱۹۶۷ مدلی را منتشر کرد که در آن مراحل خلق تا عبور از چارچوب‌های گوناگون پیام‌های ارتباط جمعی را توضیح داد. او مسیر طولانی و پیچیده‌ی این پیام‌ها را از لحظه‌ی تولد (با نشان دادن زمینه‌های تولد) تا رسیدن به گیرندگان پیام (محیط بزرگ و جامعه‌ی کل) ترسیم کرده است.

چارچوب اجتماعی - فرهنگی

یک چارچوب اجتماعی- فرهنگی حاکم بر آفرینندگان پیام است که منتج به تفکرات علمی و هنری شده و این مجموعه وارد محلهٔ روش‌نگری می‌شود. مول می‌گوید که این آفرینندگان، افراد یا گروه‌های هستند که کاشف و نوآور ایده‌های جدید هستند. یک اثر تازه، نتیجه‌ی ترکیب و جمع‌بندی اصلی عوامل فرهنگی است که تا آن زمان وجود داشته و در گردش در جهان فرهنگی است.

مول در مورد محلهٔ روش‌نگری- جامعه‌ی کوچک- می‌گوید که ساکنان این محله به تجزیه و تحلیل بسیار جدی تولیدات آن آفرینندگان می‌پردازند. در واقع این ساکنان محلهٔ روش‌نگری هستند که خود را ملزم به این می‌دانند که تولیدات آفرینندگان را گروه‌بندی و آرشیو‌بندی کنند و از سوی دیگر به صورت کاربرد درآورند. این مجموعه تشکیل یک تابلوی اجتماعی- فرهنگی (socioculturel tableau) وسیع و متنوع را می‌دهد.

این تابلوی اجتماعی- فرهنگی صرفاً براساس تولیدات محلهٔ روش‌نگری نیست و تحولات روزانه، تحقیق و اجراء تفکرات علمی و هنری و مکتب، مجلات، پیام‌های تصویری و صوتی نیز در این مورد نقش مهمی دارند (کتب و مجلات و... که خود محصولی از تفکرات علمی و هنری و همچنین از محلهٔ روش‌نگری هستند).

وسایل ارتباط جمعی

مول می‌گوید که وسایل ارتباط جمعی نمایندگانی دارند که مراقب این تابلوی اجتماعی-فرهنگی هستند و در این مورد برای عامه قضاوت می‌کنند سپس از میان این تابلوی اجتماعی-فرهنگی به انتخاب می‌پردازند و سرانجام انتخاب آنان است که محتوای وسایل ارتباط جمعی (مطبوعات، رادیو، سینما و تلویزیون) را تشکیل خواهد داد. اما پیام‌های این وسایل ارتباط جمعی قبل از آنکه به محیط بزرگ یا جامعه‌ی کل برسد از یک فیلتر دریافت عبور می‌کند. فیلتری که می‌تواند ساعت پخش برنامه، دروازه‌ها و گمرک‌های زبانی و غیره باشد. این فیلترها به‌طور غیرمستقیم بر روی ارزش‌ها تأثیر دارد.

سرانجام آن محیط بزرگ و جامعه‌ی کل، اصطلاح فرهنگی جامعه‌ی عصر خود را در بر می‌گیرد و سرانجام به چارچوب اجتماعی-فرهنگی راه می‌یابد که دوباره آفرینندگان را جمع می‌کند.

حلقه‌ای که از کار نمی‌افتد

به این ترتیب مدل آبراهام مول به حالت حلقه‌ای درمی‌آید که هرگز از کار نمی‌افتد. همیشه دارای یک چارچوب اجتماعی-فرهنگی خواهد بود و همیشه از آفرینندگان و خالقان برخوردار خواهد شد. مول توضیح می‌دهد که هر ایده و اندیشه‌ای که یک دور کامل را طی می‌کند یک موزائیک به مجموعه‌ی موزائیک‌های فرهنگی می‌افزاید. پس این چارچوب اجتماعی-فرهنگی به مرور زمان حجم خواهد شد.

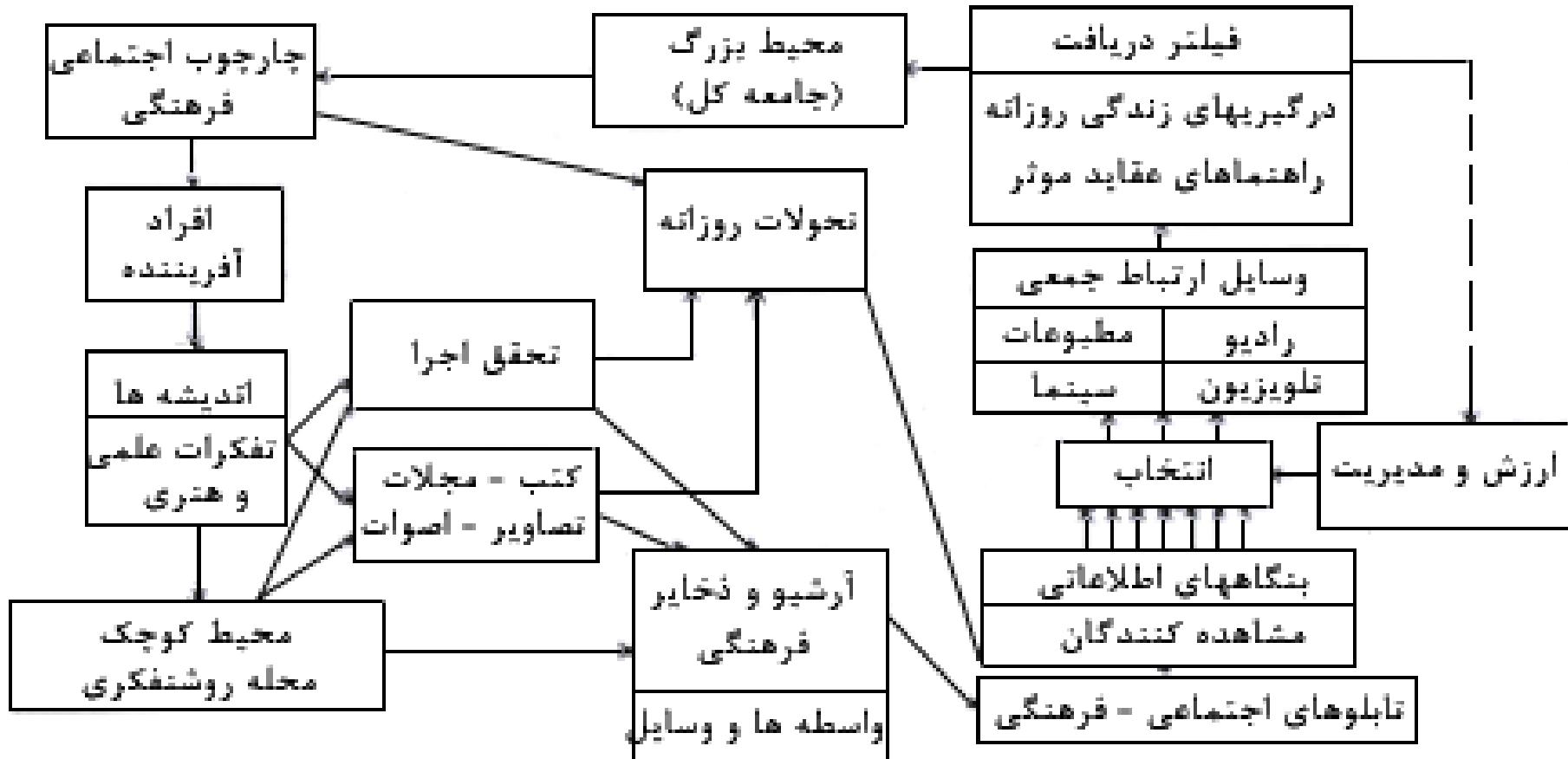
تحولات خارجی، غیرقابل پیش‌بینی

مول از تحولات خارجی نیز در این مجموعه یاد می‌کند که می‌توانند به صورت یک تحول غیرقابل پیش‌بینی وارد این دور شوند.

تفکیک بین علم و هنر با اخبار

مول بین هنر و علم از یک سو و اطلاعات و اخبار تازه از سوی دیگر تفکیک قائل شده است و می‌گوید علم، هنر و... یک مسیر طولانی را در زمان بلند طی می‌کنند و ماندگارتر هستند در حالی که اطلاعات و اخبار تازه، موضوعات از بین رفتني هستند که یک مسیر و حلقه‌ی کوتاه را طی می‌کنند و آن‌ها بدون اينکه مراحلی را که در مدل نشان داده شده است به‌طور منظم پیمایند در مرحله‌ی وسائل ارتباط جمعی بلعیده می‌شوند و چارچوب روزمره‌ی اجتماعی-فرهنگی ما را تشکیل می‌دهند.

مدل دور دوگانه‌ی اجتماعی-فرهنگی مول

نظر آبراهام مول در خصوص توده

به عقیده مول توده به مجموعه افراد یا ذرهای اجتماعی گفته می‌شود که در یک فضای جغرافیایی که در یک فضای جغرافیایی پراکنده می‌باشد مثل جمعیت یکانسانکسوز جدید شهر روشن قطب‌نمای مانعی در زندگی‌فردوفردگرای... به مهمترین ویژگی توده روش رادارمانندی نیاز نیدا می‌کنند تا راحت‌تر رفتار دیگران را مشاهده بی‌شکلی آنکه داشتند و برآ آفهای منطبق‌سازان انسانیت و بیکاری که بیکاری وابط مستقیم ندارند.

(همچون رادار) عمل کردی در هماهنگ کردن فرد یا دیگران نقش گفته می‌شود توجه به وضع توده اجتماعی که در معرض فریبی پیام‌های وسائل ارتباط جمعی استمشاتخطن خود را همیخت خواهار خارج که بجهات عویر امثبله بدبیگلت تولد وار شدن می‌کشاند. جایگزین آن می‌سازد و در نتیجه به انسانیت توده‌ایی تبدیل می‌شود. در جوامع امن‌ورزی هر فرد جلوئی دستگاه تلویزیون خود یک ذره از توده بشمار می‌رود. بنابراین عکس‌العمل‌های موجود منفرد در قالب توده که به عنوان عنصر متشکل جامعه توده‌ای در شبکه‌ای از روابط جای گرفته متفاوت از عکس‌العمل عضو انبوه خلق است که شانه به شانه دیگران می‌باشد.

نظر آبراهام مول در خصوص نُوده – ادامه

انسان عصر جدید بجای روش قطب‌نما مانند در زندگی فردگرا به روش رادار‌مانندی نیاز پیدا می‌کند تا راحت‌تر رفتار دیگران را مشاهده کرده و خود را با آن‌ها منطبق سازند. از این رو وسایل ارتباط جمعی (همچون رادار) عمل کرده در هماهنگ کردن فرد با دیگران نقش مهمی پیدا می‌کند. با استفاده از این وسایل انسان تصویر فردی مشخص خود را از ذهن خود خارج کرده و تصویر مشابه دیگران را جایگزین آن می‌سازد و در نتیجه به انسان توده‌ای تبدیل می‌شود.